



JOURNAL OF CARDIORESPIRATORY RESEARCH

ЖУРНАЛ КАРДИОРЕСПИРАТОРНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

УДК:616.9-036.21.11.24-002

Oslanov Absamat Abdurahimovich

Samarqand davlat tibbiyot institutining Diplomdan keyin ta'lim fakulteti
yuqumli kasalliklari kursi assistenti. Samarqand sh., O'zbekiston.

Yuldashev Soatboy Jiyanboevich

Samarqand davlat tibbiyot institutining farmakologiya va klinik farmakologiya
kafedrasi mudiri, tibbiyot fanlar nomzodi. Samarqand sh., O'zbekiston

SAMARQAND VILOYATIDA KORONAVIRUSLI INFEKSIYA (COVID-19) KLINIK KECISHINING AYRIM JIHATLARI

For citation: Oslanov A.A., Yuldashev S.J. Some aspects of the clinical course of coronoviral infection (COVID-19) in Samarkand region. Journal of cardiorespiratory research. 2020, Special Issue 1, pp.37-39



<http://dx.doi.org/10.26739/2181-0974-2020-SI-1-8>

ANNOTATSIYA

Koronavirusli (Covid-19) infeksiya diagnostikasi halqumdan yoki burundan olingan namunalarni polimerazali zanjir reaksiyasi tahlili orqali indentifikatsiya qilishga asoslangan bo'lib, bu koronavirusli infeksiyaning uchta klinik shakllari, yuqori nafas yo'llarining yengil yallig'lanish simptomlari bilan kechadigan o'tkir respirator virusli infeksiya, hayotga xavf tug'dirmaydigan o'tkir pnevmoniya va o'tkir respirator distress-sindrom bilan kechadigan og'ir pnevmoniyalarda bir xil musbat natija beradi. Koronavirusli (Covid-19) infeksiyaning biror bir klinik simptomlarsiz subklinik shaklda kechayotganligi to'g'risida ilmiy ma'lumotlar mavjud bo'lib uni atroflicha o'rganish, tahlil qilish nafaqat sog'liqni saqlash tizimiga tushadigan zo'riqishni yengillashtirishga balki orteqcha vahimalarning barham berilishiga va iqtisodiy tejamkorlikka olib keladi.

Kalit so'zlar: koronavirusli infeksiya, pandemiya, COVID-19, subklinik shakl, o'tkir respirator virusli infeksiya, o'tkir pnevmoniya.

Осланов Абсамат Абдурахимович

ассистент курса инфекционных болезней факультета последипломного
образования Самаркандского Государственного медицинского института. г. Самарканд, Узбекистан

Юлдашев Соатбой Жиянбоевич

кандидат медицинских наук, заведующий кафедрой фармакологии и клинической
фармакологии Самаркандского Государственного медицинского института. г. Самарканд, Узбекистан

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ КЛИНИЧЕСКОГО ТЕЧЕНИЯ КОРОНОВИРУСНОЙ ИНФЕКЦИИ (COVID-19) В САМАРКАНДСКОЙ ОБЛАСТИ

АННОТАЦИЯ

Коронавирусная инфекция (COVID-19) – определяемая на основе идентификации анализа полимеразной цепной реакции образцов взятых из носоглотки и носа, протекает тремя клиническими формами с одинаковым положительным результатом при острой респираторно вирусной инфекцией с легкими воспалительными симптомами верхних дыхательных путей, острой пневмонией не опасной для жизни и тяжелыми пневмониями с острым респираторным дистресс-синдромом. Углубленное изучение и анализ имеющихся научных данных о течении клинической, бессимптомной и субклинической форм коронавирусной инфекции (COVID-19) позволит не только облегчить нагрузку, падающую на систему здравоохранения, но и устранить лишнюю панику среди населения, а также, впоследствии, приведет к экономической стабильности.

Ключевые слова: коронавирусная инфекция, пандемия, COVID-19, субклиническая форма, острая респираторно вирусная инфекция, острая пневмония

Oslanov Absamat Abdurahimovich

assistant of infectious diseases course of Faculty of Postgraduate
Education in Samarkand State Medical Institute. Samarkand, Uzbekistan

Yuldashev Soatboy Jiyanboevich

Head of the Department of pharmacology and clinical pharmacology of
the Samarkand State Medical Institute. Samarkand, Uzbekistan

SOME ASPECTS OF THE CLINICAL COURSE OF CORONAVIRAL INFECTION (COVID-19) IN SAMARKAND REGION

ANNOTATION

Coronavirus infection (COVID-19) – determined on the basis of identification of polymerase chain reaction analysis of samples taken from the nasopharynx and nose, proceeds in three clinical forms with the same positive result: first form is acute respiratory viral infection with mild inflammatory symptoms of the upper respiratory tract, second form is acute pneumonia, which is not dangerous for life and third one is severe pneumonia with acute respiratory distress syndrome. In-depth study and analysis of available scientific data on the course of clinical asymptomatic subclinical form of coronavirus infection (COVID-19) will not only ease the burden on the health system, but also eliminate unnecessary panic among the population and, subsequently, lead to economic stability.

Keywords: coronavirus infection, pandemic, COVID-19, subclinical form, acute respiratory viral infection, acute pneumonia

Koronavirusli (Covid-19) infeksiya populyasiyada kuchli pandemiya berayotganligi, infeksiyalangan kishilar sonining tinimsiz ortib (geometrik progress) borayotganligi, koronavirus bilan infeksiyalanganlarning shifoxonalarga yotqizilishining ko'payishi hisobiga sog'liqni saqlash tizimining zuriqib ishlashi, koronavirusli infeksiyaga qarshi asosiy chora-tadbirlar koronavirusning tarqalish tezligini sekinlashtirish orqali sog'liqni saqlash tizimiga tushadigan zuriqishni engillashtirishdan iborat bo'lib qolmoqda. Aholi orasida etarlicha jamoaviy immunitet hosil bo'lgan taqdirdagina pandemiyaning tuxtashi mumkinligi, kechiktirib bo'lmaydigan chora-tadbirlar kurish zarurligini talab qiladi.

Koronavirusli infeksiyaning engil, o'rta og'ir va og'ir darajalari haqida ilmiy ma'lumotlar mavjud. SHuningdek ayrim tibbiy ilmiy adabiyotlarda koronavirusli infeksiyaning simptomlar shakli mavjudligi haqida ma'lumotlar berilgan [6]. Koronavirusli infeksiyaning klinik simptomlarsiz kechishida ham virusning odamdan odamga utishi mumkinligi haqida baxsli ilmiy ma'lumotlar xam mavjud [3].

Koronavirusli infeksiyada klinik simptomlar paydo bo'lishining 4- kunida virusning tashqi muhitga ayniqsa ko'p miqdorda ajralishi, kasallik simptomlari tuxtagandan sung ham 8-20 kungacha virusning tashqi muhitga ajralib turishi, biroq virus RNK sining PZR usuli orqali identifikatsiya qilinishi virus tirikligidan dalolat bermasligi to'g'risida ilmiy ma'lumotlar mavjud [4].

Koronavirusli (Covid 19) infeksiyaning yashirin davri 1-14 kunni tashkil qilishi, kasallikning simptomlar shakllari, engil va o'rta og'ir darajada kechishi, kasallikni to'liq klinik kurinishi hozirgacha to'liq ilmiy uranilmaganligi to'g'risida ma'lumotlar mavjud. Kasallikning ilk simptomlari virus yuqqandan sung o'rta 5-6 kundan keyin boshlanishi [5] koronavirusli infeksiyaning engil darajasi bilan kasallangan bemorlar bir hafta davomida sog'ayishi kuzatilgan.

Tadqiqotning maqsadi: Samarqand viloyati misolida Koronavirusli (Covid-19) infeksiya tasdiqlangan bemorlarda kasallikning klinik shakllari kechishini uranish.

Tadqiqot materiali va usuli: Samarqand viloyat yuqumli kasalliklar klinik shifoxonasida 25.03.2020-yildan 01.06.2020-yilgacha koronavirusli infeksiya diagnozi bilan davolanib chiqqan 110 nafar bemorlarning kasallik tarixlari (kasalxonadagi bemorlarning tibbiy bayonnomalari) tahlil qilindi. Urganilayotgan kasallik tarixidagi bemorlarning barchasida koronavirusli infeksiya PZR usuli orqali ikki marta musbat natija berganligi aniqlandi.

Urganilayotgan bemorlar 5 yoshdan 65 yoshgacha bo'lgan bemorlar bo'lib, ularning o'rta yoshi ($M_v = (x_1 + x_2 + \dots + x_n) / n$) **36,5±10 yoshni tashkil qiladi. SHundan erkak kishilar - 51 nafar, ayollar-59 nafarni tashkil etadi.**

Koronavirusli infeksiyaga chalingan bemorlarning kasallik tarixlari kasallikning asoslangan klinik diagnozlaridagi og'irlik darajalariga qarab uch guruhga; engil (89 nafar), o'rta og'ir (21 nafar) va og'ir darajalarga (o) ajratib uranildi.

Koronavirusli infeksiyaga chalingan engil darajadagi 89 nafar bemorlarning kasallik tarixlari uranilganda, bemorlarning 69 nafarida (77,5%) kasallik biror bir klinik simptomlarsiz kechganligi aniqlandi. Ushbu bemorlarda tana haroratining kutarilishi biror marta qayd etilmagan. Bemorlar o'zlarini qoniqarli his qilishganliklari, bemorlar tomonidan biror bir shikoyatlar qayd etilmaganligi aniqlandi. Qon va siydikning umumiy tahlillari, qonning bioximik tahlillari, qonning ivish tizimi uranilganda laborator kursatgichlar me'yorning yuqori va pastki chegarasi oralig'ida bo'lganligi aniqlandi. Ushbu guruh bemorlari kukrak qafasining rentgenografiyasida ularidan faqat 2 nafarida o'tkir pnevmoniya belgilari borligi aniqlandi. Boshqa bemorlar kukrak qafasining rentgenografiyasida biror bir o'zgarishlar kuzatilmaganligi aniqlandi. Ushbu bemorlar kasallik tarixlarini koronavirusli infeksiya klinik kechishi engil shakli qatoridan kasallikning klinik kechishi subklinik shakli degan alohida guruhga ajratib olindi.

Koronavirusli infeksiyaga chalingan engil darajadagi 89 nafar bemorlarning 20 nafarida (22,4%) engil subfibrilitet ($37,2^{\circ}\text{C}-37,8^{\circ}\text{C}$) biroz darmonsizlik, tomoq og'rig'i, kuzatilganligi va 2 -3 kunda bu belgilar yo'qolganligi aniqlandi. Bu guruhdagi bemorlar qon va siydigi umumiy tahlillari, qonning bioximik tahlillari, qonning ivish tizimi laborator kursatgichlarida patologik o'zgarishlar kuzatilmaganligi aniqlandi. Bemorning kukrak qafasi rentgenografiyasida biror bir patologik o'zgarishlar kuzatilmaganligi aniqlandi. Bu guruhdagi bemorlarning koronavirusli infeksiya klinik kechishi engil o'tkir respirator virusli infeksiya klinik shakliga ajratib olindi.

Koronavirusli infeksiya klinik kechishining o'rta og'ir darajasi deb ajratilgan 21 nafar bemorlarning kasallik tarixlari uranilib tahlil qilinganda ularidan 18 nafarida (85,7%) tana haroratining ($38^{\circ}\text{C}-38,5^{\circ}\text{C}$) kutarilishi, yutal, holsizlik, yuqori nafas yo'llarining engil yallig'lanishi kuzatilganligi aniqlandi. Kasallikning barcha klinik simptomlari 5-7 kunda yo'qolganligi aniqlandi. Qon va siydikning umumiy tahlillarida, qonning bioximik tahlillarida, qonning ivish tizimida o'zgarishlar kuzatilmaganligi aniqlandi. Bu guruhdagi bemorlarda ham kukrak qafasi rentgenografiyasida patologik o'zgarishlar kuzatilmaganligi aniqlandi.

Koronavirusli infeksiyaga chalingan o'rta og'ir darajadagi 21 nafar bemorlarning 3 nafarining kasallik tarixi uranilganda (14,2%) ularda isitmalash ($38,2^{\circ}\text{C}-38,8^{\circ}\text{C}$) yutal, holsizlik, charchash va engil nafas qisilishi kuzatilgan. Qonning umumiy tahlillarida leykopeniya, eozinopeniya kuzatilganligi aniqlandi. Qonning bioximik tahlillari va ivish tizimida jiddiy o'zgarishlar kuzatilmagan. Ushbu guruhdagi 2 nafar bemorning kukrak qafasi rentgenografiyasida ung upkaning pastki bo'lagida o'tkir pnevmoniya alomatlarini kuzatilganligi bittasida ikki tomonlama o'tkir pnevmoniya kuzatilganligi aniqlandi.

Koronavirusli infeksiyaga chalingan bemorlarning kasallik tarixlarini uranish, tahlil qilish, ularda kasallikning klinik kechishi quyidagi 1- jadvalda keltirilgan shaklda kechayotganligi aniqlandi.

Jadval 1.

№	Kasallikning klinik shakli	Kasallikni og'irlik darajasi	Bemorlar soni	%
1	Covid- 19 subklinik shakli		69	62,7
2	Covid- 19 o'tkir respirator infeksiya	Engil daraja	38	34,5
3	Covid- 19 pnevmoniya	O'rta og'ir daraja	3	2,7
4	Covid- 19 og'ir pnevmoniya o'tkir respirator distress - sindrom	Og'ir daraja	-	-

Xulosalar:

1. Samarkand viloyatida koronavirusli infeksiyaga chalingan bemorlarda kasallik 62,7% holatlarda subklinik shaklda, 34,5 % holatlarda engil o'tkir respirator virusli infeksiya shaklida kasallikning 2,7% da o'rta og'ir darajadagi o'tkir pnevmoniya shaklida kechayotganligi aniqlandi.

2. Koronavirusli infeksiya klinik kechishi subklinik shakliga chalingan ayrim bemorlarda o'tkir pnevmoniyaga xos rentgenologik belgilar kuzatilganligi aniqlandi.

Tavsiyalar:

1. Aholi o'rtasida koronavirusli infeksiyaga qarshi kollektiv immunitet hosil bo'lganligi (immunoglobulin M va G) masalasini (resurslarni hisobga olib) ishlab chiqish va yo'lga qo'yish.

2. Koronavirusli infeksiya klinik kechishi subklinik shakliga chalingan bemorlarni uy sharoitida ambulator kuzatish masalasini kurib chiqish.

3. Koronavirusli infeksiya klinik kechishining subklinik shaklini ilmiy jihatdan atroflicha tahlil qilish.

Список литературы/ Iqtiboslar/References

1. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash Vazirligi, Jahon Sog'liqni Saqlash Tashkiloti Covid-19 bo'yicha milliy qo'llanma. T., 2020.
2. Коронавирус. Всемирная организация здравоохранения (Общая информация о коронавирусах от ВОЗ.)
3. Camilla Rothe, Mirjam Schunk, Peter Sothmann, Gisela Bretzel, Guenter Froeschl. Transmission of 2019-nCoV Infection from an Asymptomatic Contact in Germany// New England Journal of Medicine. -2020. -30January. - ISSN 0028-4793.- doi:10.1056/NEJMc2001468
4. Nicholas J. Beeching, Tom E. Fletcher, Robert Fowler. COVID-19. BMJ Best Practices. BMJ Publishing Group.
5. Report of the WHO-China Joint Mission on Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). World Health Organization.
6. Xingfei Pan, Dexiong Chen, Yong Xia, Xinwei Wu, Tangsheng Li. Asymptomatic cases in a family cluster with SARS-CoV-2 infection//The Lancet Infectious Diseases.- Elsevier, 2020.-19 February.- ISSN 1473-4457 1473-3099, 1473-4457. - doi:10.1016/S1473-3099(20)30114-6.